

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

АР-м и Лышъхъэ хэдзынхэм ахэлэжъагъ

Тхъаумафэу кIуагъэм, тыгъэгъазэм и 4-м, УФ-м и Къэралыгъо Думэ и депутатхэм яхэдзынхэу цылагъэхэм АР-м и Лышъхъэу ТхъакIуцынэ Аслъан ахэлэжъагъ. Мыекъуапэ игурит еджакIэу N 7-м къыщызэгуахыгъэ хэдзынхэм участкэм пчдыжъым жьэу къекIолагъэу зымакъэ зытыгъэхэм ар ащыщ.

ТхъакIуцынэ Аслъан цыфхэр хэдзынхэм зэрэхэлэжъэхэрэм зыцигъэгъозагъ, лыплъакохэм хукъоныгъэ горэ къыхагъэ-цыгъэмэ кIэупчIагъ.

— Мы уахтэм хукъоныгъэ зэрэцымы-лэм фэдэу хэдзынхэр лыплъатэнхэу тэгугъэ. Цыфхэм нахъ къапэ-блэгъэ партиер ары сыдигъокIи нахъбэу амакъэхэр зыфатыхэрр, — къылуагъ ащ бюллетеныр зыредзахэм ыуж. — Нахъыпэ-кIэ хэдзынхэр зыцы-кIохэрэ мафэр цыфхэмкIэ мэфэкIышхо-щыгъыш, ащ непи къыгъэгъэжъынэу ты-фай.

Мы мафэм АР-м и Лышъхъэ нэмыкI хэдзынхэм участкэхэми ащылагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.
Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Адыгеим и Лышъхъэ республикэм и ЦИК и Тхъаматэ IукIагъ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхъакIуцынэ Аслъан Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхъаматэу Хъут Юрэ дырилэгъэ зэлулэгъум Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ ихэдзынхэм афэгъэхыгъэ пэшIорыгъэш кIэуххэм щатэгущылагъэх.

— Республикэм хэдзынхэр зэрэщыкIуагъэхэм тэ гъунэ лыпфыгъ, ау мониторинг шIыкIэм тетэу ары тэ пчъагъэхэр къызэрэтIэкахъэщтыгъэхэр. Джы макъэхэр къызалы-тэжъ нэуж кIэух пчъагъэ горэхэм, джащ фэдэу Адыгеим депутат Къэралыгъо Думэм щырилэгъэмэ такъытегушытIэн тлэкIыш, — хигъэ-унэфыкIыгъ ТхъакIуцынэ Аслъан.

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхъаматэ къызэритыгъэмкIэ, республикэм щыпсэурэмэ процент 65,8-р (нэбгырэ мин 224-м ехъур) голосованием хэлэжъагъ. Политикэ партиехэм апае Адыгеим ихэдзакIохэм атыгъэ мэкъэ пчъагъэр мыщ фэдиз мэхъу:

— **политикэ партией «Справедливая Россия» зыфилорэм пае — проценти 8,4-р,**
— **политикэ партией «ЛДПР»-м — проценти 7,7-р,**
— **политикэ партией «Патриоты России» зыфилорэм — процент 0,9-р,**
— **политикэ партией «КПРФ»-м — процент 18,2-р,**
— **политикэ партией «Яблоком» — процент 1,7-р,**

— **Урысые политикэ партией «Единая Россия» зыфилорэм — процент 61-р,**
— **Урысые политикэ партией «Правое дело» зыфилорэм процент 0,4-р.**

Хэдзынхэм ялэхъан тхъаусыхэ тхыльхэр къалукIагъэхэм ТхъакIуцынэ Аслъан зэригъашIэ шIоигъуагъ. Хъут Юрэ зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, Адыгеим хэдзынхэр тэрзэу щыкIуагъэкIэ алытагъ, республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие хэтхэм язекIуакIэ фэгъэхыгъэу Урысыем хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие тхъаусыхэхэр къылулэгъэхэп. Партиехэм афатыгъэ мэкъэ пчъагъэм къызэригъэ-лэагорэмкIэ, республикэм исхэу «Единэ Россием» дезыгъаштэхэрэм ацIэкIэ кандидатищым щыщэу зыр Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ щыпхырыкIыш.

Республикэм и Лышъхъэ АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхъаматэ хэдзынхэр дэгъоу зэрэ-кIуагъэмкIэ зэрэфэразэр рилуагъ, илофшIэн тапэки гъэхъагъэхэр щы-шIынэу фэлъэлуагъ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашъу

Рэзэныгъэ тхыль
етыгъэным ехъылагъ

Илэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу Iоф зэришIэрэм ыкIи Мыекъопэ гарнизон дзэ судыр зызэхашагъэр илэс 15 зэрэхъурэм афэшI Соломатин Валерий Юрий ыкIом, Мыекъопэ гарнизон дзэ судым итхъаматэ игуадзэ, рэзэныгъэ тхыль етыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
**ТХЪАКIУЦЫНЭ
АСЛЪАН**
къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 1,
2011-рэ илэс
N 216-рг

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу Iоф зэришIэрэм, регионым изнергетикэ ихъэ-ныгъэ илахъышхо зэрэхышIы-хэрэм, общественнэ-политикэ IофшIэным чанэу зэрэ-хэлэжъэрэм ыкIи Краснодар электрическэ сетхэр загъэ-псыгъэр илэс 90-рэ зэрэ-хъурэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щыгъу тамыгъэу «Закон. Пшъэрыл. Цы-фыгъ» зыфилорэр фагъэшхо-шагъ Натхъо Инвер Юсыф ыкIом, Пшызэ шъолгыр энергетикэмкIэ, электрификациемкIэ изIухыгъэ акци-онер обществэу «Краснодар электрическэ сетхэр» зыфи-лорэм икIутамэ идиректор.

ХЭДЗЫНХЭМ ЯКIЭУХХЭР

Адыгеим депутат илэшт

Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ и депутатхэм яхэдзынхэм яхылагъэу аужырэ мэ-зитIум бэрэ зигугъэ ашыгъэр къызэтынэкIыгъ. Законным ыгъэ-нэфэрэ процент пчъагъэм нэсэу хэдзакIохэм яголосхэр къыдэзы-хыгъэхэ политикэ партиехэм де-путат мандатхэр алулэгъэх ыкIи джы илэгъэщIэ палтэ ялэу хэгъэ-гум иапшъэрэ хэбзыхъухъэ ор-ган ахэм Iоф шашIэшт. Чэчэн Республикэм фэдэ Темыр-кавказ республикэхэм хэдзакIохэр про-центи 100 Iэпэ-щыпэм нэсэу хэдзынхэм ахэлэжъагъэхэу къы-зэрагъэлыагорэм фэмьдэми, Адыгеим щыпсэурэ хэдзакIохэми чаныгъэ къызыхагъэфагъ пIон-плэкIыш. Тапэки тыхэгъэу ищылакIэ зэрэгъэпсыгъэщтым ыгъэгумэкIырэ пстэури хэдзынхэм чыпIэхэм якIолагъэх, гуфит-шъхъафитэу зыфэхэ партиер

къыхахыгъ, яголос фатыгъ. Про-центхэм атэгъу кэпIон хъумэ, спискэхэм ахагъэуцогъэ хэдза-кIохэм процент 65,8-м яголос-хэр атыгъэх.

Хэдзынхэм якIэууххэр къызэ-федгъэхысыжъхэ тшIоигъоу Адыгэ Республикэм хэдзынхэм-кIэ и Гупчэ комиссие и Тхъама-тэу Хъут Юрэ тызылэуагъэмкIэ, хукъоныгъэшхо хэмьлэу республикэм хэдзын-хэр щыкIуагъэх.

Спискэхэм ахагъэуцогъэ хэд-зэкIо 340097-м щыщэу нэбгырэ мин 224-м ехъу хэдзынхэм ахэлэжъагъ. Ахэм къэмланэхэм ада-дзэгъэ бюллетеньхэм кIуачIэ зи-мылэу къахэкIыгъэр 3099-рэ.

Республикэм икIалэхэмрэ ирайонхэмрэ пштэхэмэ, хэдзын-хэм ахэлэжъагъэхэм япчъагъэ спискэхэм ахатхэгъагъэхэм азы-ныкIом къезымыгъэхъугъэ къа-

хэкIыгъэхэп. Пстэуми анахыбэу хэдзынхэм чыпIэхэм зыщыкIола-гъэхэр Шэуджэн районыр ары — хэдзакIохэм процент 95,90-рэ. Ащ къыкIэлэгъэкIо процент 85,44-м нэзыгъэсыгъэ Кошхъэблэ райо-ныр. Мыекъопэ районыр зэкIэми анахъ макI — процент 57,88-рэ.

Пчъагъэхэм нафэ къызэрэшIы-гъэмкIэ, хэдзынхэм текIоныгъэр къащыдихыгъ Всероссийскэ по-литикэ партией «ЕДИНЭ РОССИ-ЕМ» и Адыгэ республикэ къу-тамэ. Арыш, ащ ышIэкIэ Адыге-им Урысые Федерацием и Феде-ралнэ Зэлулэ и Къэралыгъо Ду-мэ депутат щырилэ ылгъэкIыш. Партием иреспубликэ спискэ нэбгыриплI хэтыгъ. Ахэм ащы-щэу депутат мандатыр зылулэ-щтыр шIэхэу къэтIон тлэкIыш, пIэлъэ мычыжъэм ари нафэ къэ-хъунэу къытшIошIы.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Хэдзынхэм еплъыкIэу афырIэр зэдгъашIэмэ тшIоигъоу хэдзакIохэм ащыщхэм зафэдгъэзагъ ыкIи кыыталуагъэхэр мышкыкIэлъыкIоу кыыхэтэутых.

Разыет Д., Мыекъуапэ щэпсэу, Iоф ышIэрэп:

— СыдигъокIи хэдзынхэм сахэлажъэ, сыныбжъ зикъугъэм кыыщыублагъэу зыпарэки блэзгъэкIыгъэп. Нахъыбэм пкIэ имыIэу аIоми, сэ арэуцтэу сеплърэп. Хэти ежъ ыгукIэ кыыпэблагъэм ымакъэ фитымэ шIуагъэ кыыхынэу сэлъыгъэ. Тыфай-тыфэмыеми, мы хэдзынхэм неущ тыщIэпIэ-псэукIэ зыфэдэщтыр бэкIэ япхыгъ. Лъэшэу къэлуагъэ мэхъункIи хъун, ау хэдзынхэм тахэлэжъэныр зэкIэми типшъэрылъ.

Ирина Лъ., студентк:

— Апэрэу хэдзынхэм сахэлажъэ. Къэралыгъом инеушыррэ мафэ сIахъ хэслъхъагъэ фэдэу кыысщэхъужы. Хэдзынхэм уахэлажъэми, уахэмыла-

ХэдзынхэмкIэ цIыфхэм яеплъыкIэхэр

жъэми къэралыгъо пашэхэр зыфаехэр пхырагъэкIыщтэу кыысэзыIогъэ нахъыжъхэм мы-

макIэу сарихъылагъэми, ныбжыкIэхэм непэ нахъыбэу къа-кыоуцорэ партием сымакъэ фэ-стынэу сыккэIуагъ.

Мурат (ылъэкъуацIэ кыытфилуагъэп), предприниматель:

— Цыфхэм шIошъхъуныгъэ ямыIэжъ хъугъэшъ, хэдзынхэм ахэлэжъэнэу фэмыябэ уарехыIэ. Мары сыныбджэгъубэ непэ къэкIолагъэп. Арэу щытми, умакъэ птынэу фитыныгъэ кыуатымэ, о узыфаем ар фэбгъэкIон фаеу сэлъыгъэ. ЩыIакIэр кыин, цыф кыызырыкIохэм япсэукIэ ыгъэгумэкIырэр макIэ, ау нахъышIу хъуным тызэрэщыгугъырэр арышъ тыщызыгъаIэрэр, тыгугъэзэ хэдзынхэм тахэлажъэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам. ХЪУТ Нэфсэт.

Зэнэкъокъухэмрэ зэлукIэхэмрэ

КВН-м ухэлэжъэныр гъэшIэгъоны

Республикэм и КВН-хэм язэлухыгъэ лигэ хэхьэрэ командэхэм якIэу зэлукIэгъу Мыекъуапэ щыкIуагъ. НыбжыкIэхэм ясэмэркъэхэм ядэлунхэу, зыкызыррашIырэм еплъынхэу «Наймэсым» и Унэ цыфыбэ кыыщызэрэугъоигъагъ. Адыгэ Республикэм ныбжыкIэ IофхэмкIэ и Комитетрэ Адыгэ къэралыгъо университетымрэ Iофтхъабзэм икIэщэ-кIуагъэх.

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым иколледж икупэу «Молодость», Адыгэ къэралыгъо университетым филологическэ Iофтхъабзэм икупэу «Гугеноты», Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетымкIэ «Сердце Кавказа», «По-братски» зыфилохэрэм, нэмыкIхэми яIэпэлэсэныгъэ къагъэлъэгъуагъ. ЗэкIэмкIи купи 7 хъухэу зэнэкъокъугъэх.

Адыгэ къэралыгъо университетым ипрофсоюз комитет ипашэу Хъаткыо Алы

кыызырилуагъэмкIэ, сэнау-щыгъэ зыхэлъ ныбжыкIэхэр зэрэтиIэхэм уегъэгущо. Ахэм сэмэркъэу гъэшIэгъонхэр къашыгъэх. Политикэм фэгъэхыгъэ упчIэхэм, щыIэныгъэм илъэныкыо зэфэшъхъафхэм алъыIэсыгъэх. Купэу «Сердце Кавказа» зыфилохэрэр ыпэкIэ лъыкIотагъ.

Нахъ дэгъоу къэнафэхэрэр Краснодар лигэм игупчэу «Амик» зыфилохэрэм хэхьащтых, зэнэкъокъухэм ахэлэжъэщтых.

ДАУТЭ Анжел.

«ЦыхъэшIэгъу телефонхэм» шъуакъытеон шъульэкIыщт

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Тхъаклушынэ Аслъан 2011-рэ илъэсым шэкIогъум и 16-м унашъоу зыкIэтхагъэм диштэу, цыфхэр зыгъэгумэкIырэ упчIэхэм джэуап къатыжыгъэным фэIорышIэщт «цыхъэшIэгъу телефонхэр» ыкIи «линии пльырхэр» кыызылуахыгъэх. Ахэм яномерхэм гъэзетеджэхэр ащытэгъэгъуагъэх.

АР-м хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерств: **59-64-88-рз.**

АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерств: фэгъэкIотэныгъэ зилэхэм Iэзэгъу уцхэр ягъэгъотыгъэнхэм «илинии пльыр»: **52-32-29-рз.**

Адыгэ республикэ наркологическэ диспансерым

«ицыхъэшIэгъу телефонхэр» **54-53-43-рз, 54-88-17-рз.**

АР-м IофшIэнымкIэ и Къэралыгъо инспекции: **52-10-87-рз.**

АР-м псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, псэупIэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хызымэтхэмкIэ и Министерств: **52-42-24-рз.**

АР-м гъэсэныгъэмкIэ и Министерств: сэкъатныгъэ зилэ сабийхэр яунэхэм арысхэу компьютернэ техникэр агъэфедзэ зыщырагъаджэхэр гупчэр: **52-89-77-рз;** кIэлэцIыкIухэу психологэ-педагогическэ ыкIи медикэ-социальнэ IэпыIэгъу зыщыкIагъэхэм ягупчэ «ицыхъэшIэгъу телефон» иномерыр **52-82-20.**

Гуапэ сщыхъугъ

БэмышIэу кыысфыхыгъэ «Адыгэ макъэм» итэу сэджагъ Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу и УказкIэ «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналист» зыфилохэрэ щыгъуцIэр лъэпк гъэзетым иIофышIэу Къэзэнэ Юсыф зэрэфагъэшъошагъэм. Ащ сигъэгъушIуагъ, гуапэ сщыхъугъ, сыда Iомэ гъэзетым икIэ-гъэтхэгъу лъэхъаным тызэлугъэу.

кIэу, Iоф зэдатшIэу хъугъэ, кыинэу ылъэгъуштыгъэми сыщыгъуагъ.

Юсыф Iофэу зыпылър IэшIэхэп, арышъ, тапэки псауныгъэ иIэу, игухэлъышIухэр кыдэхъухэу лэжъэнэу сыфэлъало ыкIи щыгъуцIэу кыфагъэшъошагъэмкIэ сыфэгъушIо.

НЭМЫТIЭЖЪО Ибрахым. Гъобэкъуай.

Наркотикхэр зыщэщтыгъэ бзылъфыгъэр къаубытыгъ

Наркотикхэр зыщэщтыгъэ бзылъфыгъэм ылъэныкыокIэ Урысыем и ФСКН Краснодар краймкIэ иследственнэ къулыкъу ия 3-рэ отделэу Мыекъуапэ щыIэм уголовнэ Iоф кыызылуахыгъ.

Наркополицейскэхэм зэрагъэунэфыгъэмкIэ, илъэскIэ узэкIэIэбэжъымэ Санкт-Петербург шыщ бзылъфыгъэр Мыекъуапэ щыпсэунэу къэкIожыгъ. Ахъщэр зэрэфимыкыурэм кыыхэкIыкIэ, наркотикхэм ящэфын-щэжыын хэхъанэу уна-

шъо ышIыгъ. Ащ фэшI наркотикхэр (гашишър) Санкт-Петербург кыришъызэ, республикэм икIэлэ шъхъалэ щылуигъэкIыштыгъ.

Республикэм инаркополицейскэхэм оперативнэ Iофтхъа-

бзэхэр зэрахъэхзэ, мы бзылъфыгъэм гашиш грамм 197-рэ кыпкырахыгъ.

БздэжшIагъэ зэрэзэрехъагъэм ар еуцолIэжыгъ ыкIи наркотикхэр Адыгеим кыызыришэщтыгъэ шыкIэр къафиIотагъ. Ащ кыызырэхигъэщыгъэмкIэ, мыбэ дэдэу гашишър апэ республикэм кыышагъ, ар дэгъоу зэрэлукIырэр кыызыгурэлом, грамм пчъагъу кыыщэфырым хигъэхъонэу рыхъухагъ.

Мы «бизнесым» ежъ бзылъфыгъэм имызакъоу, нэмыкIхэри хэщэгъагъэх, ахэм ахэтыгъ илъэс 18 зыныбжъ ащ ыпхъуи.

ФСКН-м игъэIорышIапIэхэу Санкт-Петербургрэ Ленинград хэкумрэ ащылэхэм якъулыкъушIэхэр уголовнэ Iофым изэхэфын кыыхагъэлажъэх, гашишър кыызырыкIоштыгъэ гъогум игъэунэфын ахэр ыуж итых.

ЗэлъашIэрэ адыгэ тхаклоу Цуекыо Юныс ятэшым икIэлэу Цуекыо Теуцожъ Хъаджмосэ ыкыом идунай ыхъожыгъ. Ар гухэкIышхо тцыхъоу Юнысрэ щымыIэжыым ибын-унагъорэ тафэтхъаусыхэ.

Ныбджэгъу куп.

ШьошIа, зэхэшъухыгъа?

КъурIаным килограмм 800 ионтэгъугъ

Метрэрэ ныкъорэ зишъом-бгъогъэ, метритIу зилъэгъгъэ тхылъым — КъурIану Казанскэ кремлым лъэтегъэуцэ бэ-мышIу зыщыфашыгъэм джаш фэдиз ионтэгъугъ. Гупчэ гъэ-зетхэм къызэратхырэмкIэ, ар «шедевр» зыфалохэрэм ащыщ. Татарстан пае ар аригъэшIыгъ республикэ фондэу «Возрождение» зыцIу мы республикэм икъэралыгъо упчIэжыгъоу (советникэу) Минтимер Шаймиевым пэщэныгъэ зыдызэ-рихьэрэм. А организациер зы-фэдэ къэмыхъугъэ музейхэм язэтэгъэуцожьын дэлажэ.

КъурIаным ыкIышъо шъом-рэ малахитымрэ (минерал шхъуантIэм) ахэшIыкIыгъ. Ар етIани гъэдэхэжыгъэ мыжъо лъэплэ зэфэшъафхэмкIэ. Тхьэпэ цакIэхэм «сусальное

золото» зыфалорэр ателъ, ар я 17-рэ лIэшIэгъум щыIэгъэ технологиемкIэ шIыгъэ.

Къэралыгъуабэ хэлэжыагъ зыфэдэ щымыIэ КъурIаным игъэхъазырын. ТхылъыпIэр Шотландием къыщашIыгъ, мыжъо лъаплэхэр Индием ыкIи Гватемалэ къарашыгъэх, тхылъышхор Италием къышда-гъэкIыгъ. Ащ къыраши хы-лъэзещэ самолетымкIэ КъурIа-ныр Казань къащагъ.

Динлэжъхэм къызэрэхагъэ-щырэмкIэ, мы тхылъыр суве-нирэу щытэп, узэджен КъурIану ары зэрэшIыгъэр. Ау гъэ-нэфагъэ мафэ къэс ар бгъэфе-дэн зэрэмылэкIыштыр, мэфэ-кIышхохэм ащ еджэхэзэ зэра-шIыштыр, сыда плэмэ зы тхьа-пэр зэпырыбгъэзэным пае нэб-гырэ зытIуш ищыкIагъ.

Тыгъэгъазэм (декабрэм) инэмазшIыгъо уахътэхэр

Мафэ-хэр	Сэбахъ нэмаз	Тыгъэр къы-зыкIокIырэр	Щэдэжэгъо нэмаз	Ечэнд нэмаз	Ахъшам нэмаз	Джащ нэмаз
1	6:00	7:39	12:41	14:38	16:41	18:15
2	6:01	7:40	12:41	14:38	16:41	18:15
3	6:02	7:40	12:41	14:38	16:41	18:15
4	6:03	7:41	12:41	14:38	16:41	18:15
5	6:03	7:43	12:41	14:38	16:42	18:15
6	6:04	7:44	12:41	14:37	16:42	18:15
7	6:04	7:45	12:41	14:37	16:42	18:15
8	6:05	7:46	12:42	14:37	16:42	18:15
9	6:05	7:46	12:42	14:37	16:42	18:15
10	6:06	7:47	12:42	14:37	16:43	18:16
11	6:06	7:48	12:42	14:37	16:43	18:16
12	6:07	7:49	12:42	14:37	16:43	18:16
13	6:08	7:50	12:42	14:38	16:43	18:16
14	6:09	7:51	12:42	14:38	16:44	18:17
15	6:10	7:51	12:42	14:38	16:44	18:17
16	6:11	7:52	12:42	14:38	16:44	18:17
17	6:12	7:52	12:43	14:39	16:44	18:17
18	6:13	7:53	12:43	14:39	16:44	18:17
19	6:14	7:53	12:43	14:40	16:44	18:17
20	6:14	7:54	12:43	14:40	16:45	18:17
21	6:15	7:55	12:43	14:40	16:45	18:18
22	6:15	7:55	12:43	14:40	16:45	18:18
23	6:16	7:56	12:43	14:41	16:46	18:18
24	6:16	7:56	12:44	14:41	16:46	18:18
25	6:17	7:57	12:44	14:41	16:46	18:18
26	6:17	7:57	12:44	14:41	16:47	18:19
27	6:18	7:57	12:44	14:41	16:47	18:19
28	6:18	7:57	12:44	14:41	16:47	18:19
29	6:19	7:58	12:44	14:41	16:48	18:19
30	6:19	7:58	12:44	14:41	16:48	18:20
31	6:19	7:58	12:44	14:41	16:48	18:20

УпчIэхэмрэ джэуапхэмрэ

АР-м и МВД ГИБДД-мкIэ и ГъэлорышIапIэ и Интернет нэклубгъо упчIэ зэфэшъафыбэ къехъэ. Ахэм джэуапхэр къаретыжыхъыгъоурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ АР-м икъэралыгъо инспектор шхъалэу Чыназыр Алий. Мары упчIэу къатыгъэхэм ыкIи ащ къарилотIагъэхэм ащышхэр.

УПЧIЭ: Гъогум тет тамыгъэхэм ягъэуцун, еджаплэхэм ыкIи кIэлэцIыкIу Iыгъыплэхэм адэжыкIэ гъогухэм ащагъэтхыххэрэм хэта алъыплъэрэр?

— Еджаплэхэмрэ кIэлэцIыкIу Iыгъыплэхэмрэ адэжыкIэ гъогу-рыкIоныр щынэгъончъэным

лъыплъэхэрэр ГИБДД-м иоргану джа чIыплэм Iоф щызы-шIэхэрэр ары. Тамыгъэхэм ягъэхъазырын Iоф дэзышIэрэр ыкIи ахэр зыдагъэуцун фае-хэмкIэ унашъохэр зышIыхэрэр ГИБДД-м игъогу инспекций. Адыгейм икIэлэ шхъалэ тамыгъэхэр щызыгъэуцухэрэр УФ-м и МВД и ГОССНЭП икIутамэу Мыекъуапэ дэтыр ары. Учреждениеу зигугъу

тшIыхэрэр республикэ мэхъа-нэ зилэ гъогум пэблагъэу щы-тыхэмэ, гъогушI организацие-хэм тамыгъэхэр агъэуцух ыкIи агъэтхых. Мыщ дэжыым къы-щыхъэгъэщымэ шIоигъу еджа-плэхэм ыкIи кIэлэцIыкIу Iы-гъыплэхэм зэкIэми ищыкIэгъэ тамыгъэхэр зэрашагъэуцугъэ-хэр. ИлъэсыкIэ еджэгъур ра-гъэжыжыным ыпэкIэ ахэр ауплъэкIухэшъ, ащ къыпкы-рыкIыхэзэ зэхъокIыныгъэхэри афашIых.

УПЧIЭ: Зыгъэпсэ-фыгъо мафэхэм Мые-къопэ къэлэ гупчэ бэ-дзэршIыплэм сыщэца-фэшъ, автомашинэр квартал зытIуцIкIэ пэ-чыжъэу къэзгъэуцун фаеу мэхъу. Сыда ащ хэпшIыхэмэ хъу-штыр?

— Ащ фэдэ гумэкIыгъо щыI. Непэ анахыбэу Iофыгъо къы-зыпыкIырэ участкэу къалэм иIэр Гупчэ бэдзэршIыплэр ары. Ар загъэпсым автотранспортэу къекIуалэрэр зыдэщытыштыр къыдалытэгъагъэпышъ, непэ зэкIэмкIи автомашинэ 250-рэ ныIэп ебгъэуцолэн плъэкIынэу хьурэр. Къэлэгъэпсыным ишап-хъэхэм къызэрэдалытэгъэрэмкIэ, щэплэ чIыплэ 50 пэпчэ автома-шинэ 20 — 25-рэ тельытагъэу пшIын фае. Мы бэдзэршIыплэм

непэ щэплэ 2400-рэ дэт. Арышъ, автомашинэ 960 — 1200-мэ апае гъэуцуплэ иIэн фае. Зэрэ-хьурэмкIэ, ар процент 25-рэ ныIэп зэрэгъэцIагъэр. Транс-портэу блэкIырэм икIоу гъогу иIэным ыкIи гъэуцуплэхэр на-хыбэу шIыгъэнхэм пае ура-мыр нахъ шъуамбгъо пшIын фае. Непэ ащ Мыекъопэ къэ-лэ администрациер ыуж ит.

УПЧIЭ: Джырэбла-гъэ аварием сыхэфагъ. Ащ ыуж бэ темышIэу командировкэ сыклон фаеу хъугъэ. Ащ сы-къызежыжыым, авто-мобиль зэутэкIыным зэрарэу къыхэкIыгъэ пстэури сэ спчынын фаеу судым зэрэри-хъухагъэр къызщило-рэ тхылъыр къысIу-кIагъ. Судыр мы Iо-фым сэ сыщымыIэу хэплъагъ, егъэблэгъэ тхылъэу (повесткэу) къысфарагъэхыгъэр къалысымыхыгъэу ары зэралагъэр. А уахъ-тэм чыжъэу сыщыла-гъэмэ, сьдэуштыр къа-лысхыштыгъагъэ? Сыда сшIэн слъэкIы-штыр?

— Тхылъыр къызыпфара-гъэхыгъэм ыуж мэфибл те-мыкIыгъэ судым заочнэу ри-

хъухагъэр къызэкIигъэкIо-жыныу зыфэбгъэзэн фае. А уахътэм чыжъэу узэрэщыла-гъэр, макъа ебгъэлунэу амал зэрэуимылагъэр къыушыхъа-тэу тхылъ уиIэн фае. Ащ нэ-мыкIэу, повесткэр «алымы-хынэу» зэрэхъугъэм иIоф по-чтэм щызэхэф, ащ фэгъэ-хыгъэ тхылъи амал иIэмэ къалых. НэмыкIэу судым ри-хъухагъэр зэкIихъажыным-кIэ зишIуагъэ къэкIошт пстэу-ри къэзыушыхъатыр тхылъхэр къепхыплэхэмэ нахышIу. Джащыгъум джыри зэ мы Iо-фым хэплъэжынынхэу пшIын плъэкIышты.

УПЧIЭ: КIэлэцIыкIу-хэм апае гъэпсыгъэ автокреслэр ыпэкIэ щылэ тIысыплэм бгъэ-уцун уфита?

— ГъогурыкIоным ишапхъэ-хэм къызэрэдалытэгъэрэмкIэ, илъэс 12-м зыныбжэ нэмысы-гъэ кIэлэцIыкIум иавтокреслэ пытэу зылыгъэрэ пкъыгъор кIыгъумэ, ыпэкIэ щылэ тIы-сыплэм тебгъэуцон уфит. Ау автомобилым «подушка без-опасности» зыфалорэм фэдэ хэтымэ, ащ фэдэ фитыны-гъэ къыуамытыни алъэкIышты. Арышъ, автомобилыр зэрэб-гъэфедэшт шапхъэу къыпаль-хъагъэхэр дэгъоу зэбгъэшIэн-хэ фае.

Теуцожь районымкIэ Джэдждж-хьэблэ чIыплэ коим чIыгулэжыным шыпылтых фермерхэр нэбгырэ 20 фэдиз мэхъух. Ахэм анахь чIыгубэ зыгъэлажэрэр Къунчыкьохьаблэ шыпсээр Мэщлэкъо Махьмуд ары — гектар 285-рэ. Адэ мыщ илофшIэнхэр сьдэуштэу зэхышхэрэ? Ащ фэдиз чIыгур сьдэуштэу изактоу ылэжыра е хэта илэпылэгъухэр? Сьд фэдэ илофшIагъэха илэхэр?

Ахэми, нэмыкI упчIэхэми яджэ-уапхэр зэдгъашIэхэ тшIоигъоу бэмышIэу пчэдыжыпэ хьазырэу ыдэжь тыклогъагъ. Ядэжь тызылохэм имысэу кычIэкIыгъ. ТыкышIукIыжыгъэу яунэкъош Мэщлэкъо Рэмзэ-нэ тызылохэм кытылуагъ ар непэ фэдэ мафэу бжыхьэ илофшIэнхэр зыщыжотхэм, бжыхьасэхэр зыщы-

Непэ ахэр IыгъэкI хъужыгъэх, зэхэ-кьутэжыгъэхэу шымылэжыри нахьыб.

Нэужым джэджджхьэблэ колхозым къунчыкьохьаблэхэр кыыхэкIыжыыхи, ежыхэм колхозу «Пшыщэр» зызэхаштэм, ащ мастер-псэолэшIэу иофшIагъ. 1993-рэ илъэсым янэрэ ежырыр кьатэфэжырэ чIыгу Iахьхэр кьалихыжых, ахэр еж ылэжыхэу ригъэжыгъагъ. Ауштэу илъэс заулэрэ иофшIагъэу якъодждэхэм ащыщхэм зэзэгъыныгъэ адишIи, ячIыгу Iахь гектар 280-рэ бэджэндэу кьалихыгъэу, мы лэжыным жьокIупIэ гектар 285-рэ егъэлажэ.

Корр.: ЗичIыгу Iахьхэр үлэжыхэрэм бэджэндэпкIэу сьд фэдиза яптырэр?

М. М.: Апэрэ илъэсхэм чIыгу Iахь пэпчэ коц килограмм 400-рэ тыгъэ-

Корр.: ТехникэмкIэ уилофхэр сьдэу шытха?

М. М.: Зыми селъэIурэп. IэкIыб кьэралыгъохэм кьашашыгъэхэм афэдэхэр сIэхэп. Ауми сызэрылэжыэн слэкIышт тракторхэри, нэмыкIхэу сишыкIагъэхэри слэкIэлтых. Тракторхэу Т-150-хэу тIу, зы «Беларусь» сIэх. Пхьэлэшэхэми сачыкIэрэп. Ахэм тарэжыо, чIыгур арытэгъэхьазыры. Коцыр ыкIи нагъыфыр зэрэхэтлэхьаштхэ сеялэхэри, культиватор зэфэшхьафхэри сIэх. Сикомбайнэу «Нивэми» дэгъоу иофшIэ, чIэнэгъэшхуи ымышIэу лэжыгъэр рылутэ-хыжы. Тэтиехэр жыхьхэми, зэри-фэшъуаштэу иофшIэнхэм афэсэгъэхьазырых, дэгъоу иофшIэ. Арышъ, IэкIыб хэгъэгухэм кьашашыгъэ тракторхэр, комбайнхэр симылэхэми,

ми минеральнэ чIыгъэшIухэр дэгъоу зэрэлэкIэгъэхьагъэхэр ары.

Корр.: Адэ мы илъэсым икIэхухэр сьд фэдагъэха?

М. М.: Хьэтагъэхэп. Гьэрэко бжыхьэ коц гектари 170-рэ спхыгъагъэ. Чылапхэм минеральнэ чIыгъэшIухэр дыхьэлхьагъагъэхэп, гьатхэр кьызысыми ахэр зыIэкIэгъэхьанхэ слэкIыгъагъэр мэкIэ дэд — гектар 50-р ары нылэп. Джары кьызыхэкIыгъэри гектар пэпчэ коц центнер 27-рэ нахь кьысымыхыжыныр. КьызыхэкIыгъэри кьэслон. ЗэкIэ кьытащэрэр льяплэ, ау тэ тшашьфыр лэжыгъэр пыут. Чылэпхэ килограммыр сомибгъу фэдиыкIэ, гьэстыныпхэ литрэр сомэ 25-кIэ, минеральнэ чIыгъэшIу килограммыр сомипшым ехьукIэ тэшэфы. Сэ кьэзгъэкIыгъэ коц килограммыр зэрэсчэпшгъэр сомипшыр чыпч 20-рэ. Кьало джы бжыхьасэм хэплэхьашт чIыгъэшIур зэрыпшэфьшт ахьщэр кьыздипхыштыр? Кьызэрэпшгъэ-рэмкIэ, чIыгум ижхон кьыщегъэжыгъэу коц гектарым ихэлъхьани, идэлэжэни, илухыжыни атефэрэр сомэ минипшI фэдиз. Арышъ, кьидзэжыгъуаеп лэжыгъэу кьэсхыжыгъэм узэрыгушIэн фэдэ кьызэрэсфимыхыгъэр. КIо тесагъэшъ, тыщIэ, тыпсэу тшIоигъошъ, тэлажэ. Фэдэшхо кьыхэмыкIыми, чIыгум слэ хэлъыгъэ сесагъ. Зыми сыпымылэу сыхьэкIо-бгъуакIоу чылэм сьдэтынэу кьезгъэкIурэп. Фэдэуи мэхъу, тфэмыгъэтэрэзуи кьыхэкIы.

Корр.: Адэ мыгъэ уилофхэр сьдым тетха? Бжыхьэс гектар тхьапша пшIагъэр? ЧыгъэшIухэр үлэхэ? Гьэтхэ иофшIэнхэми зафэогъэхьазыра?

М. М.: КьызытынэкIырэ илъэсым илофшIэнхэм шыкIагъэхэу афэхьугъэхэм ядэгъэзыжыны сыпыл. Нахьтэрэзуу сылэжээн, иофшIэнхэр зэхэсчэнхэ, лэжыгъэшхо кьэсхыжыны симурад. Сыда шIэгъахэр? Бжыхьэс гектар 70-рэ спхынуу план сIагъ. Кьыхьашт илъэсым игъэбжэу лэпсэшIу фэшIыгъэным иамалхэр зесхьэхэзэ, чIыгур дэгъоу игъом згъэушъбэыгъэ. Лэжыгъэшхо кьэзыгъэр коц лэпкышIоу «Ириш-ка» зыфилорэр, лэпIэклами, Краснодар кьыщысшэфыгъ. Гектар пэпчэ аммофос килограмм 50 дьэхэстакъозэ чылапхэр районымкIэ агъу анахь охьтэшIухэм, чьэпыогъу мазэм иапэрэ мафэхэм хэслъхьагъ. Непэ сибжыхьасэ дэгъоу кошагъэ, итеплэ дахэ, сышэгъушIукIы. Джы сызпылхэр гьатхэм ащ сызэрэшIушIшт аммиачнэ селитрэм икьэгъотын. Чыфэ сштэщтыми, сишыкIэгъэшт чIыгъэшIур кьызIэкIэгъэхьашт.

Гьэтхэ лэжыгъэхэм ягъэбгъони нахь сыпылхьышт. Ахэр гектар 210-рэ фэдиэм ащысшIэшт. Кьэрсэбанэм икьэлэтын сызэрэпылхэр плъэгъугъэ, чэци мафи сIэп, ошIоу, иофшIэн плъэкIынэу кьызыщыкIырым сэжыо. Гектаришъэм ехьу згъэхьазырыгъахэ. Джы мары чIышъхьашгъор кьытыригъэщтыкIэу ыублагъэшъ, жьоныр нахь згъэпсынкIэшт, бэрэ пэмылэуи сыухышт. Ащ ыуж техникэу сIэр гьэтхэ губгъо иофшIэнхэм афэгъэгъэхьазырышт, тыгъэгъэзэ ыкIи нагъыф чылапхэу сишыкIэгъэштхэм якьэгъотын ыуж сыхьашт.

Корр.: Хьакъулахьхэри отыхэба?

М. М.: АщкIи ташыгъушгъэрэп. Лэжыгъэу кьэсхыжыжыгъэм тэфэрэ хьакъулэхэ сомэ мини 130-р стыгъэ. Джыри механизаторэу иофшIэ зэгъэшIагъэхэм лэжыпкIэу ыкIи зичIыгу Iахьхэр сылэжыхэрэм бэджэндэпкIэу ястыхэрэми, нэмыкIхэми, ахэр бэ мэхъух, атефэрэр тагъэты.

НЭХЭЕ Рэмзан.

ФЕРМЕР ЧАНЫМ ИЗ ОФИЦИАЛЬНЫХ, ИЗ НЕОФИЦИАЛЬНЫХ

халхьэрэм, кьэрсэбанэр кьызшIагъ-тырэм илофшIаплэ нэмыкI зэрэщымылэштыр.

Гурыт еджаплэм тызэрэблэкIэу, былымэхэ фермагъэм икьакъырхэр зьдэщытыгъэхэмкIэ кьызытэгъазэм, илофшIаплэу зыфалогъэ ангарышхори кьэлэбгъуагъ. ТызIухьагъэм техникэ зэфэшхьафэу Iут-лягъорэр макIэп — тракторхэр, сеялэхэр, культиваторхэр, пхьэлэшхэр.

Бгъэгъэшхоу тызчIэхьагъэм колхоз хьамбархэр тыгу кьыгъэкIыжэу, чыплэ-чыплэу коцыр, тыгъэгъазэр, нэмыкIхэри зэкIэпхьэн-кIагъэхэу чIэлтых. Еж тыкызфэ-кIуагъэр тракторышхоу хьасэм кьыхэкIыжыгъакIэу зищэрэххэм ятIэр кьапытэкъухэрэм пышIэгъэ пхьэлэшэм ычIэгъэ чIэлэу егъэц-кIэжы. Сэлам етэхы, нэлуасэ зызы-фэтшIырэ нэуж тыкызфэ-кIуагъэр етIо. «Сыда кьэсIощтыр, ащ фэдизэу сэ зигугъу пшIын иофшIагъэ сIэп», — ыIозэ, тиупчIэхэм яджэ-уапхэр кьаритыжыныу кьырегъа-жэ.

— 1951-рэ илъэсым Къунчыкьохьаблэ сыкышыхъугъ, непэ кьызынэсыгъэми сышэпсэу, — шыIэ-ныгъэ гъогоу кьыкIугъэм апэу тыщигъэгъозэнэу кьырегъажэ фермерым. — 1968-рэ илъэсым чылэм дэт еджаплэм я 8-рэ классыр кьызыщыс-сэхым, Краснодар дэт псэолэшI училищым сыщеджагъ. Чырбыш гьэтIылынымкIэ сэнэхьат зэгъэгъотыгъэ. Ащ ыуж кьалэм тIэкIурэ иофшIагъэу 1969-рэ илъэсым дзэм кьулыкъу кьыщысхьынэу сачагъ. Ащ илъэситIо сыкьэти чылэм кьызысэгъэгъэжыым, колхозым иофшIагъэу егъэгъагъ. ПсэолэшI бригадам сыхэтыгъ. Тыз-фагъазэрэр дгъэцакIэщтыгъ. ЖакIэмыкIо ЗекIошъу типэщагъ, Нэхэ Муратэ тиинженерыгъ. Кьуты-рэу Городскоим итрактор бригадэ механизаторхэм апае чырбыш унэ щытшIыгъагъ. Тэ тичыли кIэлэ-щыкIу Iыгыплэ щыдгъэпсыгъагъ. Бэ а лэжыным чылагъохэм псэу-альэхэу ащытагъэшIыгъагъэхэр.

гъэзэ дэгъэ литри 10-рэ ястыщтыгъэх. Джы а пчъагъэхэм ахэзгъэхьагъ — коцыр килограмм 500, дагъэр литрэ 20 сшIыгъэ. Мыгъэ ащ пэлухьагъэр коц тонн 62-рэ.

Корр.: Джэджджхьэблэ чыплэ коим ифермерхэу узшыщхэм гурытымкIэ агъэфедэрэр чыгу гектар 20 — 30. Анахьыбэ зыгъэлажэхэрэм гектар 80 — 90-рэ алыгъыр. О уззакъоу гектар 285-рэ огъэлажэ. Сьдэ-уштэу ар пфэукочIыра? Зыгорэхэр уигъусэха, уишыкIагъэ зыхьукIэ кьыздеогъэлаха?

М. М.: Сызакъоу иофшIэ. Ау иофшIэнхэр зыщыжотэу, лэжыгъэ хэлъхьэгъум е Iухыжыгъом кьыздесгъа-лэх. Зэзэгъыныгъэ адэсэшIышъ, ыпкIэ ястызэ иофшIагъэ. ЗэкIэри тичы-лэ кIалэх. Лэшэу сафэраз сызшы-гуIэрэм Iэпылэгъу кьысфэхьухэрэм. Апэу зыщIэ кьэсIо сшIоигъохэм ащыщ ренэу Iэпылэгъу кьысфэхьурэ БэщыкIо Казбек. Сфэжыо, культивациеми кьыздэлэ. Хьаудэкъо Бориси сызшы-фаем сэгъоты. БэщыкIо Налбий ком-байнер, коцыри тыгъэгъазэри сфы-луихыжыгъэх. Ахэр етIани механизатор Iэпэласэх, зэфагъэ, шпыпкьэныгъэ зилэхэ цыфых. ИофшIэнми егугъух, тех-никэми фэсакых, сагъэразэ. Сшы-нахьыкIэу Бориси карьерым иофшIагъэ, уахьтэ кьызыщыкIырым кьыздесгъагъ. ЖакIэмыкIо СултIанэ ренэу еутакIоу сеялэхэм теты.

слэкIэлэхэм сагъэразэу иофшIагъэ, сIэри екъу, зыми лэIуакIо сыкIорэп. Зичэзыу губгъо иофшIэнхэри игъом зэшIосэхых.

Корр.: ЫпшээкIэ кьыщыпIуагъ иофшIэнхэр зыщыжотхэ лэжыным чылэм шыщ кIалэхэр кьызэрэзы-дебгъалэхэрэр, ахэм узэрафэразэр. Адэ ахэр о сьдэуштэу бгъэразэ-хэра, сьд фэдэ лэжыпкIа яптырэр?

М. М.: Ащ лэшэу сыналэ тесэгъэ-ты ыкIи тызгъурэIо. АпэрэпшIэу нэ-бгырэ пэпчэ зэзэгъыныгъэ дэсэшIы. Тапэрэ илъэсхэм мэфэ иофшIэгъум кьызэрэсфэлэжыгъэм фэшIыкIэ сомэ 500 естыщтыгъ, джы ар сомэ 700 тшIыгъэ. КьыхэкIы, гушIэм пае, коц е тыгъэгъэзэ гектаришъэ комбайнэкIэ IуихыжышIтмэ (ащ анахьыбэми мэфэ зытфых тыригъэкIодэщтыр) тызэрэ-зэзэгъырым елытыгъэу сомэ минип-шым ехьу естэу.

Корр.: Джы илъэс зэкIэлъыкIохэм иофшIагъэу үлэхэм ташыгъэгъуаз. Сьд илъэсыр ара коцыр анахь бгъэ-багъоу кьызыхэкIыгъэр? Центнер тхьапша а лэжыным гектарым кьы-хыжыгъагъэр?

М. М.: 2008-рэ илъэсым коцым гек-тар телытэу центнер 45-рэ кьысхы-жыгъагъ. ЗэкIэми агъэшIагъоштыгъ. Сэри сигушIогъошхуагъ. КьызыхэкIы-гъагъэр чыгур дэгъоу зэрэгъэхьа-зырыгъагъэм имызакъоу, чылапхэр хаслэхьэ зэхьуми, гьатхэр кьызысы-

Неп сыкызытегушцлэ сшо-игъор адыгэ бзылъфыгъэм гъо-гоу кыкIугъэр ары. Адыгэ шъо-лырым хъэклабэ къаклоштыгъ, ахэм адыгэхэм яшэн-хабзэхэр, ящылэклэ-псэукIэ зэрагъашлэ-щтыгъ. Бзылъфыгъэм шэн дахэу хэлъхэр, унэгъо Iофым зэрэ-пылбыр, адыгэ бзылъфыгъэр Iушэу, гукIэгъу хэлъу зэрэщы-тыгъэр дзэкIолхэм, зекIохэм, шIэныгъэлэжъ инхэм кыха-гъэщыщтыгъ. Мы аужырэ илъэ-сым бзылъфыгъэм ежъ ипси-хологиекIи, дунаим иеплты-кIэки зэхъокIыныгъэшхохэр фэхъугъэх. Игупшысэ, иакъыл нахъ зыкъалэтыгъ.

Сэ адыгэ чылэмэ къары-кIуагъэм итхын сыпылъ. Ахэм бзылъфыгъэу адэсыгъэхэм къа-кIугъэ гъогур зэдгъашлэ хъумэ кыдгурэлэ адыгэ бзылъфыгъэм ыкIуачIэ, иIушыгъэ, идэхэгъэ зы-нэсырэр. Бзылъфыгъэм унэгъо-шIэным, кIэлэ пIуным иIа-хышхо ахэлъ. Ащ фэдэу Хъу-ррэ Чэбэхъан — кIэлипшI (Пчыхъалыкъуай), Кушъэкъо МыIумин — кIэлипшI (Тэхъутэ-мыкъуай), Мэзыужэкъо Нэфсэт, ЛIэхъусэжъ Хъаджэт, ЛIэхъусэжъ Асыет (щынджыгъ) — кIэ-липшIхэр, Хъабэху Рахъмэт — кIэлэ пшIыкIух къафэхъугъэх, апIугъэх.

Ащ фэдиз кIалэр пIун, ебгъэ-джэн, гъогу занкIэ тебгъэхъаньр псынIагъоу щыгъэгъп, ау адыгэ бзылъфыгъэм фызэшIокIыгъэр бэ. Бзылъфыгъэу ежъ имылъфы-хэр зыпIужыгъэхэм шъхъафэу ягугъу пшIынэу атефэ. Ахэм ащыщых Талъэкъо Щэрифэт Юсыф ыпхъур, ЕмIыль Аминэт (Щынджыгъ щыщых), ямылъфы-хэр апIужыгъэх, зэхэдз ямыIу кIалэмэ адзекIуагъэх. Щэрифэт Талъэкъо Абочыр кIэлих иIу дэкIогъагъ, ежъыми тIу кыфэ-хъугъ. Абочыр идунай зехъо-жъыми нэмыплъ аримытэу са-бийхэр ыпIугъэх. Зянэ зыхуыгъэ кIэлэцIыкIухэр Щэрифэт къы-зэригъэкIугъэх, адрэ кIалэхэм зэхэдз амышIэу янакIэ шIу альэ-гъугъ. Щэрифэт илъэс 90-м нэ-сыгъэу иакъыли итеплъи дахэу мэлсэу. ИкIалэмэ агъашIо. Ежъ ицIыкIугъом къыщегъэжъагъэу спортым пылъэу щытыгъ. Шы-гъачъэмэ ахэлажъэщтыгъ, те-кIоныгъэхэр Ростови, Краснода-ри, Мыекъуапи, Ставрополи къа-щыдихыгъагъэх.

Сянэу ЕмIыль Аминэти ащ фэд, сятэ иапэрэ шъуз кIэлиш иIу идунай ыхъожыгъ. Сянэ ныбжыкIэ дэдэу унагъом кы-хъагъ, кIэлитфэу тыкыфэхъугъ, илъэс 30 ыныбжъу, заор кIозэ тятэ «партизанмэ ахэтыгъ» аIуи нэмыцмэ ауыгъ, ихъадэ бэрэ лыхъугъэх, ау агъотыжыгъэл. Тянэ ышIошъ мыхъузэ дунаим ехыжыгъ (мы къэбарыр тхы-лъэу кыдзэгъэкIыгъэм, «Вехи жизни» зыфиIорэм ит).

Джыракъые Къэлэшгъаомэ ащыщэу Шыгъотыжъ кIэлибгъу иIагъ, ишъхъэгъусэ лажъэ имы-Iу репрессием хэфагъ, ауыгъи, 1937-рэ илъэсым ауыгъ. Шы-гъотыжъ икIэлитIуи заом хэ-кIодагъ, лIагъэхэри ахэтых, а кIэлибгъом ащыщэу тIу къэна-гъэр — Январбийрэ Любэрэ. Ным икIалэхэр дэгъоу ыпIугъэх, гъогу занкIэ тыригъэхъагъэх.

Хэгъэгъу зоошхоу кIуагъэм бзылъфыгъабэ шъузэбэ ышIыгъ. Бэмэ якIэлэ пчъагъэ хэкIодагъ. Хъарэху Чабэ икIэлитф (Щын-

джый), Мэзыужэкъо Мамсыр икIэлих (Тэхъутэмыкъуай), ЖакIэмыкъо Тыжбын икIэлиш (Пэнэжыкъуай) хэкIодагъэх. «Гугъэр ины» аIо, Тыжбын икIа-лэмэ яжэзэ, илъэси 100-м къехъу кыгъэгъашагъ.

Тихэгъэгъу нэмыщхэр къызы-тебанэхэм, бзылъфыгъэ ныб-жыкIабэ фронтым кIуагъэх.

зэхъум, мырэушгъэу арилогъагъэу кыгъфилотэжыгъагъ: «А сикIа-лэх, шъуздакIорэр бэлахъ, ма-шIо, ау шъуяти чылэри къэшъу-мыгъэуыкIыгъэх, шъукызы-кIэмыкIу, Тхъэм псаоу шъукъе-хъыжъ». Ау Чэбэхъан итхъэлъэу кыдэхъугъэп, кIэлитфыр къа-укIыгъ, яханэрэр — Рэмэзанэ кызэкIожыым, «пленим ушы-

институтми ащылэжъагъэх, еджа-гъэх, гъэсагъэ хъугъэх.

Илъэс 16 нахъ ыныбжыгъэгъп ЕмIыль Марыет тракторым те-сэу чIыгур ылэжъэу зырегъа-жэм. Мырзэ Загрэт комбайнэм, тракторым Iоф аришIагъ. Ем-тIыль Нэгъой, Бэгугъэ Кукэ, Кушъэкъо Хъалимэт, ЕмIыль Шамхъан, ЕмIыль Мерэм, ащ

Художник цIэрыIо хъугъэ Еутых Асыет. Ащ илофшIагъэхэр Iэкиб къэралыгъэхэм анэсыгъэх.

ОрэдыIо Iэпэлэсэхэр адыгэ бзылъфыгъэмэ къахэкIыгъэх. КIыкI Зулхъаджэ апэрэ орэдыIо Iазэу адыгэмэ къахэкIыгъ. Сэмэ-гу Гошнагъо адыгэ «соловей» аригъэIуагъ, джарэу мэкъэ чан дахэ иIагъ. Шъэожъ Розэ, Жэнэ Нэфсэт, ныбжыкIэхэмкIэ Ку-шъэкъо Симэ, Нэхэе Тэмэрэ цыфмэ шIу альэгъурэ орэдыIох.

Бзылъфыгъэ шIэныгъэлэжъ-хэу кIэлэгъэгъэжэ дэгъухэм ацIэ къесIомэ сшIоигъу. Ахэр Шэуджэн Эмилие, Шъоджэ Асы-ет, Тамбий Джантыгъ, Нэмы-тIэкъо Роз, ХъакIэмыз Мир, Лаушгъэ Светлан, Хъоклон Фа-тим, Мэрэтыкъо Зар, Унэрэкъо Рай, Шъхъапцэ Мин, Хъут Люд-мил, ЦуукI Анжел, ХъокIо Фа-тим, ЕмIыль Зарем, Цуекъо Нэфсэт, Пэрэныкъо Къутас, Шыбзыхъо Эмм, Шыбзыхъо Фатим, Унэрэкъо Мир, Агъыр-джэнэкъо Сим, Шъхъэлэхъо Да-рико, ШъхъакIумэдэ Марыет, ГъукIэлI Зухра, Тэу Нурыет, Атэжыкхэ Сайхъат, Тутарышэ Марыет, Тыгъужъ Сим ыкIи нэмыкIхэр.

Адыгэ бзылъфыгъэ Iушхэу Къоджэшъэу Къадырхъан, КIэ-рршэ Зайнаб, Азмэтэ Мин-Къу-тас, Шэуджэн Гошъунае яшIу-шIагъэ тарихым кыхэнагъ.

Апэрэ кIэлэгъэгъэжэу Ады-геим иеджапIэхэм Iоф ащызы-шIагъэхэм ацIэ къесIомэ сшIо-игъу. Ахэр Шъхъэлэхъо Дарихъан (ильэс 50-м ехъурэ еджапIэм Iоф шишIагъ, «СССР-м инародрэ кIэлэгъэгъэжэ хъугъэ), ГъукIэлI ГъукIэхъан, Хъабэху Гошъхъан, Пэнэшъу Саудэт, Блэгъожъ Мир, Хъурэе Мир, Тхъабысым Свет, Лыхъурэе Марыет ыкIи нэ-мыкIхэр.

Мэкъумэщ хызмэтым зы-къэгъэлэтыжынымкIэ заом игъо-ми ащ ыужы бзылъфыгъэхэм альэки къагъэнагъэп. Гъонэжы-къо Минхъан илъэс 18 ыныб-жъэу колхозым хахы, илъэс 60 охъуфэ бригадирэу Iоф ышIагъ. Хъурэе Сафьят «Социалистиче-скэ IофшIагIэм и Лыхъужъ» зыфиIорэ цIэр къыфагъэшъо-шагъ, Пэнэшъу Саньят депута-тэу Апшэрэ Советым хадзы-гъагъ. Шэуджэн Тэмэрэ илъэс 40-м ехъурэ тучанышхоу Ады-геим итым ипэщагъ. Апэрэ врач-хэм ащыщыгъэх Бек Мелэхъан, Цухъо Аминэт. Непэ анахъ врач дэгъухэм ащыщых Нэхэе Мирэ, ГышI Щамсэт, Еутых Симэ, Гъу-кIэлI Сарэ, ХъацIэцIэ Фатимэ, Пэнэшъу Светэ ыкIи нэмыкIхэр.

Шышъхъэ Тэмэрэ зэлъашIэрэ бзылъфыгъ. Димломат Iоми хъуэу мамырныгъэм пае Iоф-тхъабзэхэр зэрихъагъэх, «Мать-Тереза» аIозэ еджэх. Абхъа-зым, Чэчэным, Къыблэ Осети-ем зао ащыкIо зэхъум ащыIагъ. Шхыныгъо зэфэхъафхэр, кIэлэцIыкIу щыгъынхэр, унэгъо Iэмэ-псымэхэр афишъэфыщты-гъэх.

АРИГИ-м ибиблиотека ЗекIогъу Светэ илъэс 40-м ехъу-гъэу шэлажъэ. Ащ ишIуагъэ зэригъэкIыгъэр бэдэ.

Ягугъу пшIын атефэу лъэп-къым бзылъфыгъабэ кыхэ-кIыгъ. Ахэм нахъ игъэкIотыгъэу тхылъэу згъэхъазырэм якъэ-бар къыщысIотэщт.

ЕМIЫЛЬ Разыет.
Тарихъ шIэныгъэхэмкIэ кандидат.

Адыгэ бзылъфыгъэм игъогу

Бэгужэкъо Лел.

КIыкI Зулхъадж.

Шъхъэлэхъо Дарихъан.

Талэхъо Щэрифэт.

Шышъхъэ Тэмар.

Летчицэу Бэгужэкъо Лелэ нэ-мыщ самолет пчъагъэ кыриутэ-хыгъ (Лакхыкъуае щыщыгъ). Хъахъурэтэ Симэ лагерэу Равен-сбрюк бэрэ дагъэсыгъ, медсе-страти, ишIуагъэ аригъэкIыштыгъ, чех подпольщикмэ къыдащы-жыгъ (Натыхъуае щыщыгъ).

Бэгугъэ (Трахъо) Хъанмелэч (Щынджыгъ щыщыгъ) концIаге-рым нэмыцмэ дадзэгъагъ, ау псаоу къэнагъ, лIэныгъэм пэ-шIуекIуагъ. Зэо ужым Симэ медсестрау Краснодар Iоф шишIагъ. Хъанмелэч кIэлэгъа-джэу Щынджыгъ кIэлэцIыкIухэр щыригъэджагъэх. Бэгугъэ Асыет заом хэтыгъ, псаоу кыхэкIы-жыгъ. Бэгугъэ Щылэхъан апэ-рэ бзылъфыгъэ конгрессым хэ-лэжъэгъагъ, Крупскэм тхылъ къыфигъэхыи, еIанэ иунэ ыныкъо арити, кIэлэцIыкIу Iыгъыплэ аригъэшIыгъагъ. Апэ-рэу Адыгэ шъолъырым ащ кIэ-лэцIыкIу Iыгъыплэ къыщызэ-Iуихыгъагъ. Зянэ-зятэ зимы-Iэжхэм ыналэ атыригъэтыштыгъ, ишIуагъэ инэу кыгъэкIуагъ.

Хъарэху Чэбэхъан тэ тигъу-нэгъуштыгъ. ИкIэлих заом Iухэ

Iагъ» аIуи, Сталиным бзэгъу фа-хыи, заом зэрэхэтыгъэр имыкъоу, илъэсипшIэ хъапсым дагъэсэ-жыгъ. Чэбэхъани, ишъхъэгъусэу Доли ядунай ахъожыгъ. Кукэ-нэ Зулэ (Тэхъутэмыкъуай) ныбжыкIэ дэдэу ишъхъэгъусэу заом дылухъагъ, илъэситфэ нэ-мыцмэ дызэуагъ. Цухъо Аминэт (Афыпсып) дзэкIолIэу заом щылэмэ ягъусэу, къауIэхэрэм яIазэу адэлэжъагъ.

Лъэпшъыкъо Щамсэт (Тэхъ-тэмыкъуай) ныбжыкIэ дэдэу связистэу хы флотым хэхъагъ, зэо ужым дэгъоу почтэм Iоф шишIагъ.

Гъонэжыкъо Джэдэжхъан ыкIохэри заом хэкIодагъэх. Колхозым ежъыри хэтыгъ. «Си-кIалэмэ алэкIэхъан» ыIоти, чэци мафи лажъэщтыгъ. Заом щылэ кIалэмэ ашхыштыр, янэмэ, ашпы-хъумэ апшгъэ ральхъажыгъагъ. Гъонэжыкъо Минхъан «сшымэ ялахъ сэшIэ» ыIозэ илъэс 50 кол-хозым щылэжъагъ.

Сыда бзылъфыгъэм ымышIа-гъэр! Чылагъо пэпчэ бзылъ-фыгъэ лыхъужхэр дэсыгъэх. Зэо ужым колхозми, еджапIэми,

нэмыкIхэри зышъхъамысыжъхэу лэжъагъэх.

Чылэгъо пчъагъэмэ яеджа-пIэхэр нэмыцмэ шэшы ашIы-гъагъ, ау зэо ужым цыфэу чы-лэмэ адэсхэм ахэр аукъэбзыжы-хэти, кIэлэцIыкIухэр зычIэсын классхэр, партхэр агъэхъазы-щтыгъэх. ШIупэкIо Загрэт уры-сыбзэ кIалэмэ аригъашIэщтыгъ.

Адыгэ культурэм зыкъэгъэлэ-тыгъэным бзылъфыгъэхэм яIа-хышIу хашIыхъагъ. Апэрэ те-атральнэ техникумыр Красно-дар Цэй Ибрахымэ къызыщы-зэIуехым, бзылъфыгъэу ригъэ-джагъэмэ ащыщыгъэх Цэй Унае, ЕмIыль Нэфсэт, Пэрмакъо Ай-щэт, Чыржын Айщэт. Ащ ыужым Москва адыгэ бзылъ-фыгъэр нэсыгъ. ШъхъакIумэдэ Нурыет, Лыбзыу Сафьят, Пэрэ-ныкъо Разыет, Талэхъо Тэмэ-рэ, Хэкужэ Сарэ, Жэнэ Нафсэт ыкIи нэмыкIхэр Москва ще-джагъэх.

Адыгэмэ журналист чанхэр къахэкIыгъэх. Ахэр Цурмыгъ Биб, Бэгъ Сим, ЛыIужыу Марыет, КъумпIыл Свет, Емыж МулиIэт, нэмыкIхэр.

Оелыкъо Гуашэ Ерэджьыбэ ыпхъум тхысыжыгъэу, тхэклу шлагъэу зегъэпсэфы. Ащ бэмышлэу ышхъэкIэ имэфэкл инэу илъэс 70-р хигъэунэфыкIыгъ. Имафэклэ бзылъфыгъэ хъупхэм иунэ къаклуи, муниципальнэ чыплэ псэуплэм иадминистрации ипащэу Н. Сычевыр кыфэгущыуагъ.

— Ощ фэдэ цыф къэбзэ шхъэлъытэжхэр, къышIэ-кIыгъэ цыфхэм ялъапIэхэу, алъытэхэрэр зэрэтиIэм, къыткIэхуэхэрэ ныбжьыкIэхэм щысэ шъуафэхэу, хэгъэгум хьалэлэу шъузэрэфэлэжыгъэм тырэгущо ыкIи шъутчыгъупшэрэп, — кырылуагъ ащ Сычевым.

Гуашэ Красногвардейскэ районым ит къуаджэу Джамбэчы мэкъумэщылэ унагъо кышхыгъу, шаплугъ. Ятэ Ерэджьыбэ лэжэжIошхуагъ, ылэ зэмыкIурэ шылагъэп. Янэу Зулихъэ хъызмэтэшлагъ. Унагъор ашъуабэ шIэу, апэрэ сабым шъэожъыеу ашIошIэу паплэщыгъэх, ау пшъэшъэжый кышхыгъагъэр. Тым апэрэ сабий цыкIур лъэшэу шIу ылъэгъуштыгъ. Ащ ыуж кышхыгъэх ышхыгъэху Марыетрэ Нурыетрэ.

Бзылъфыгъэ хъупхъ

Гуашэ къоджэ гурыт еджаплэр кыу-хыгъ, ны-тыхэм IэпыIэгъу афэху шIоигъоу Джамбэчы къоджэ библиотекэм Iухьагъ. Ау мы Iофым хэ-шIыкI гори фыри-лагъэп. Ащ пае еж-ежырэу Iоф зыди-шIэжыштыгъ ыкIи кынэу зэригъэлъэгъугъэр хъаулые хъугъэп, исэнэхьат дэгъоу ылэ кырегъахъэ, библиотекэм пащэ фашы. Ау шIэныгъэ икIу IэкIэлъыгъэпти, институтым чIэхьан мурад пытэ джа-щыгъум зыфишIы-жыгъагъ. Арыти, кыдэхъугъ: Красно-дар кIуи, культурэм институт ибиблиотекэ факультет чIэхьагъ. Очнэу еджэн амал илагъэп, заочнэу кIозэ еджагъ, иIофи дигъэцIагъ. Джы ышIэрэм нахь ыгъэгупсэфыштыгъ, сыда Iомэ заджэу,

зэригъашIэрэр библиотекэ Iофэу зыхэтым щигъэпытэ-жыштыгъ. Бэ литературэу заджэщыгъэр, хэпшIыкIэу а зэкIэм лъагъэкIотагъ, зыкызэ-Iурагъэхыгъ. Джауштэу Гуашэ Джамбэчы библиотекэм илъэс

11-рэ Iоф шишIагъ. Апшъэрэ гъэсэныгъэр зызэригъэгъотыгъэ уж, пенсием оклофэ, поселкэу Краснооктябрьскэм культурэмкIэ и Унэ хэт библиотекэм изаведуюшыгъ. Илоф егугъоу, тхылъеджэхэм дахэу апэгъокIэу зэрэщытым пае цыфхэм шхъэкIафи, цыфыгъи кырахыштыгъ.

Оелыкъо Гуашэ джы IофшIэным иветеран, илъэс 30-рэ библиотекэ системэм хэтыгъ. А уахътэм кы-клоцI ар мызэу-мытлоу щытху тхылъхэмкIэ, ахъщэ шIухъафтынкIэ кыха-гъэщэу хъугъэ. Поселкэу Краснооктябрьскэм иобщественнэ щылаклэ сыдыгъуи чанэу хэлэ-жыагъ.

Бзылъфыгъэ хъупхъэм ыныбжь зекъум, пенсием кIуагъэ. Библиотекарым илэжъап-

кIэ зэрэщытхыгъу кыхэкIэу, ежзи кытемынэу, илоф дахэу ыгъэацIэщыгъэми, пенсиешхо кылыжыгъэп. Ау ипхъорэлъфхэр кыдеIэх, ахэм лъэшэу афэраз.

Гуашэ гъэзетэу «Адыгэ макъ» илъэс 50 хъугъэу кы-ретхыкIы, лъэпкъ гъэзетыр иныбджэгъушIу. КъэкIорэгъэм пай кызэрэритхыкIыштыр кытылуагъ. Ар щыIэныгъэм, хэгъэгум ыкIи Адыгэ Республикэм ащыхъурэ-ащышIэрэм сыдыгъуи ащыгуау, сыда Iомэ ренэу тхылъ е гъэзет еджэ-ныр шэны фэхъугъ.

2012-рэ илъэсыкIэр къэб-лэгагъ. Оелыкъо Гуашэ Ерэджьыбэ ыпхъур икIуаджэу Джамбэчы дэсхэм, Адыгеим щысэурэ ичIыплэгъухэм гъэ-зетымкIэ ыгу кыдеIэу афэ-гушIо илъэсыкIэу къа-кIорэмкIэ, унагъо пэпчэ насып илынуу афелэ. Тэри бзылъ-фыгъэ шIагъоу культурэм зилахъэ хэзылхъагъэм псау-ныгъэ, мэфэ рэхьатхэр иIэнхэу тыфэлъао.

Л. МЕРТИ.

Сурэтым итыр: **Оелыкъо Гуаш.**

Сыплъыр-жъэрэу унэм сисыгъ. Бжыхъ мафэри, ыгу зэрэмышIур мыгъуащэу, нэгъуцу-шхьонтIагъ. Сыгу утIылуагъэ. Сызыфае шымыIэу, зэкIэ гур езышхырэ псэ-умэ защысыухъумэ сшIоигъоу, пIэтэхэ фабэм зычIэсыухъу-мэщыгъэ, ау сэлпыти, хъаку плыгъэм сырашхыгъэм фэ-дагъ — зыкычIэсыупхъукы-штыгъ.

Сыдэу дэя пIэм ухэлъыныр — ущыкIэрэп. Тык-сык теомакъэ горэ кысэлугъ. «Ари сыда?» — сIуагъэ, мыдыкIэ пчъэкIыбыр кIым-сымыгъ — одыджыныр арыгъэп, моу зызэпырызгъэзэн зыщысIоным джыри «цык-сык» тео мычыжъэу къэлугъэр стхьа-кIумэ кыридагъ. Унэ зэпытIум язырэм ишхъаныгъупчъэ кы-тео — джы кызгурылуагъ.

Сысэмэджэныгъэ стезыжы-гъэм фэдэу, псынклэу сыкыз-щылэти, унэ цыкIум сыкIуагъ. Слэзгъугъэр згъэшIэгъуагъэ: шхъаныгъупчъэ апч кIыбым бзыу гъэутэкорэпщыгъэ чэфын-чъэр нэшхъэй-нэшхъэу Iус, тхьамыкIэшэ дэдэ тео.

Сылуууагъэу ащ дэжым, ап-чыр тазыфагоу сыдэгущыIэ: «Сыда, бзыужый, кыпщышIы-гъэр? Уигъусэмэ зыгорэуштэу уакыкIэкIэзыгъа? Ежхэр купэу зэхэтхэу, къэблэгъэгъэ чыIэм ри-фыжыагъэхэу гъогу тыхъагъа, фэбэ чыплэхэм якIунхэу?»

Ау бзыур дымылугъ: джы кы-теожыштыгъэп, дынгъэ-дынгъэу, ынэхэр шIузэтэпкIэхэу, къэплъэ-къэмылпашъоу апчым ещхьла-гъэм фэдагъ.

Сыгу егъугъ, макIэу сынэпсы-хэри къэкIуагъэх, ахэри ерагъэу сдырыжыхъэзэ, бзыу цыкIум зыгорэу сишIуагъэ езгъэкIынэу исхъухъагъ, ау сыдэуштэу? Бгъа-щтэмэ хъухэнэп, умыхъыеу, умы-

сысэу сыдэуштэу уишIуагъэ еб-гъэкIына? ЗыкIэрыс апчым сIэгущы-кIэрысыубытагъ: хъыерэп, сысырэп. КIэрыдыихъагъэмэ шIэ? Ау шыры пIонэуи щыгъэп, ащ фэдизэу амалын-чъэнэу, охщыпэ жыбгъэ чыIэ хъа-зырыми, джыри чыIэ щтыргъукI пIонэп, фабэр градуси 8 — 10-м нэсы. Адэ мэлэклаем егъалIэ шъулуа?

Псынклэу адыгэ кысэ цыIнэ такыр цыкIу форточкэмкIэ фысидзыгъ. Ар Iупэлъушхыгъэу зытесым ихъатыркIэ ыпашхъэ ифагъ...

Сыпшыгъэу, сыгуи мэкIэ дэдэти, «сэри зыпытхэу, кыздекIокIыхэрэм сыфэд» сIуи, мыдрэ унэм сыкыакIуи

ллыкIыгъэх сеплтызэ ышхыгъэх.

Ары гуш, псэ зилэ пэпчэ ныбэм кыфырегъашIэ.

— Угу умыгъэкIоды, бзыужый, сэ пчэгум хэти исынэрэп, сысыма-джэу, пфэсшIэнышхо щымыIэми, зыгорэ кыплусыдзэн, — сIуагъэ.

Сыплэмэ, тешхыжыгъэ ышIэу, шхъаныгъупчъэм кыгъэкIэклэу сэнэшхъэ Iэрам хъугъэхэм лъэзгъэу джы ащэшхэ. «Ари хъун, кIо угу кы-хъажыгъэмэ, шыкур» сIуи, сыгъо-ллыжыгъэ.

Сыхэпзэагъ. ылэрэ мэфитIум афэ-мыдэу сыгупсэфыгъ.

Бзыу ордэ чэф макъэм дунаир зэ-

Хьаклэ

Рассказ

сыгъоллыжыгъ; такык заулэ зыз-гъэпсэфыгъ, ау сэгумэкIы, бзыум сыгу фэгъу.

СыкыкIуагъ джыри мыдрэ унэм «хьаклэ цыкIу гъошэгъэм» икыбар зэзгъэшIэнэу. Къуаер зэришхыгъэр мыгъуащэу, ылупэ моклэ-мыклэ щы-хъозэ IулъэкIыхъажыштыгъ. Нахь псэ кыхэхъажыгъэу, гупсэфIаеу, тэмитIури зэкIишхышэ зыригъэ-шIыштыгъ. Слэзгъурэм сигъэгъу-шIуагъ, шлагъор джы сэри сизэкъо-жъэп.

— Привет! — сIуи, IэбжъэнапкIэ, ышхъэ Iэ щысфэу, зыдэщыс апчыр къэзгъэчыхъагъ, игуапэм фэд, щтэп-хэ-къэрабгъэп, IубыбыкIыныр хэ-гъэкIи, Iупхымэ, кыхъапэн сшIошIы. Джыри къуае ыкIи хъалыгъу купкI такыр сыфэсакъэу физгъэтIы-

тыречы, тыгъэр зэпэшIэтыжъэу чIышхъашъом щэджэу, цыфхэр, хэти илоф ыуж игъэу мэлэчэ-лъачъэх. Сэри кыцэ нэгущыхъапт инхэр мы-чыжъэу щыт чыгышхом кыпичы-хъэ зыгорэм кысетых: зы, тIу, щы — сIэгу ифэжхэрэп, сабий гыб-щы-бэу сэгущыло. ЕтIанэ, етIанэ, пшысэм фэдэу, къэгъэгъэ шъоф кIэрэкIэ дэдэм орырэ-сэрырэ тит — жы шъоупсыр хъуау зытфэмыгъэшхэкIэу зыIутэщэ, тызэщэгущыкIы, гушчыIэнчъэу, тIа-пэхэр зэрэлыгъэхэу, тикIуи, тичи зэ-хэтэу хэгъуашхъэр зэпэтэплыхъэ, зэфэзэщыгъэ нэплэзгъукIэ гушчы-Iэнчъэу тшIоигъо псэур зэтIуагэ — гухэр псынклэбзэх; бгъашхъэу залэты!

— Тэбыбы! Тэбыбы! — сигущыло куо макъэ пшысэм сыкыхепхъоты-жы. Сэплъы, сэпсы зэпытэу. Пчы-

хъапэр сишхъаныгъупчъэ Iут — зи зэхэсхырэп, утэшъуагъэм сы-фэд.

Шэгум сис — зы такык, тIу, щы: сызхэтыгъэр зэрэпкIыхъэ-плагъэр къэсэшIэми, макIэу зыс-плыхъагъ. Гу лъыстагъ узэрэ-щымыIэм, узэрэчыжъэм.

Сшхъэ сыпылэ сшIошIызэ сыкызэтэджымы бзыу цыкIури сыгу къэкIыжыгъахэп. Чэщ хъугъагъэми, остыгъэр сыгу те-мыфэу хэгъэнагъэп. ПкIыхъапIэм пысыдзэж сшIоигъом фэдэу, сы-зыфаери зэхэсымыфынэу, пIэм секIужыгъ. Чэщыр, чэщыр... Усымаджэмэ, ащ зи дэгъу хэлтэп.

Сызэрэхэчыгъэри къэсложы-нэу сшIэрэп, сыхэшхыгъагъэу сыкызэушым нахь спсэ кызэрэ-пыхъажыгъэр зэхэсшIагъ. Мафэри нахь нэгущыгъагъ. Бзыу цыкIур сыгу къэкIыжыгъэу сыхъагъ адрэ унэм — слэзгъугъэп. «КIо дэгъу быбыжыгъэмэ» сIуи, сынахы-шIуIоти, чай, сид сIуи, апэрэу мы мафэхэм тIэкIу сышхъагъ. Шхъа-ныгъупчъэр Iусхи, целлофанхэм арылхэу къуаер, чэтыл жъуа-гъэр, тхъу кыиыкыр — мышты-хэу, ау мытIуэху тельныны зыфэс-Iонэу теслхъагъэх. Iанэри зэлъ-гъэкIотыжы сыкыкIыжыын зыщысIоным, «цыпхъ-цыпхъыр» кысэлугъ.

Сыплэмэ, зэкIэкIыжыгъэу, нэшIо-гушIо чанэу бзыу хьаклэ цыкIур сишхъаныгъупчъэ Iус.

— Привет! — сIуи апчым сIапэхэр макIэу щызгъэуджыгъэх. Ежыри сыкышIэжыгъэм фэдэу ытамэхэр ыутхыпкIыхъэзэ пкIэтэ-лъэтагъэ, гумэкIыгъо зэрымIэ-жыыр ышIэрэм фэдагъ. Джауштэу ныбджэгъу кысфэхъугъэу мо бзыур мафэ къэс хьаклэ джы са-дэж къэкIо, сэри нахь сыфэшагъэ сэхъу; зыщыбзэхэу, зыIубыбы-кIырым зыфэсэплыхъэ. «Кыгъэ-зэжына шъулуа?» сэлэ, сэр-сэрэу сызэуупчIыжы.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

КЪАТ Теуцожь.
(Джыри кыкІэлъыкІощт).

ДУНАИМ къыщыхахы, тырэгущхо

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Академическэ къэшъокло ансамблэу «Налмэсыр» зызэхашагъэр илъэс 75-рэ хъугъэ. Ащ ехыылэгъэ пчыхъзэхыхъэ тыгъэгъазэм и 9-м Мыекъуапэ щыклошт.

пытэн, лъэпкъ культурэмрэ искусствэмрэ цыфхэм алъыгъэ-Іэсыгъэнхэм иахышлэу зэрэ-хишлэхэрэм афэшл медалэу «Адыгейм и Щытхъуэхъэр» къыфагъэшъошагъ.

Аужырэ илъэсхэм «Налмэсыр» Тыркуем, Италием, тилъэпкъэгъухэр зыщыпсэурэ нэмык хэгъэгухэм ащылагъ. Анахъу къыхадгъэщырэр концерт хэхыгъэху Москва, Киргизием ащыкӀуагъэмэ «Налмэсыр» арагъэблагъи, тилъэпкъ искусствэ идэхагъэрэ ибан-

ныгъэрэ къашъохэмкӀэ къащилотэн зэрилъэкӀыгъэр ары.

«Налмэсым» идиректорэу Бастэ Азмэтрэ ихудожественнэ пашэу Къулэ Мыхъамэтрэ къызэрэталуагъэу, ансамблэм иобилей пчыхъзэхыхъу тыгъэгъазэм и 9-м Мыекъуапэ щыклоштыр шлукӀэ гум къинэжышт. Ансамблэм иартист цӀэрылӀохэр зэхыхъэм хэлэжъэщтых, лъэпкъ искусствэр зыгъэлӀаплӀэхэрэр къырагъэблэгъэщтых.

Сурэтым итыр: «Налмэсыр» къэшъо.

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

Воронеж тыщыщынагъэп, Тамбов ...

БК «Тамбов» Тамбов хэку — «Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — 79:83.

Тыгъэгъазэм и 3-м Тамбов щызэдешлагъэх. Хъагъэм Іэгуаор нахыбэрэ изыдзагъэхэр: Вагнер — 26, Иванов — 21, Хъакъун — 15.

гуаор ридзагъ, 83:79-у Адыгейм ибаскетболистмэ теклоныгъэр къыдахыгъ.

ЯтӀонэрэ ешлӀгъур

БК «Тамбов» — «Динамо-МГТУ» — 92:97 (21:34, 20:17, 14:27, 37:19).

Тыгъэгъазэм и 4-м Тамбов щызэдешлагъэх.

«Динамо-МГТУ»-м нахъ къыхъыгъэхэр: Вагнер — 22, Иванов — 20, Хъакъун — 17.

«Динамо-МГТУ»-м итренир шъхьаІэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Андрей Синельниковым ешлӀгъур заухым телефонкӀэ къызэриуагъэу, зэгъурылӀоньгъэ ахэлъэу тиспортсменхэр

теклоныгъэм фэбэнагъэх. Ящэнэрэ такыкӀи 10-р 27:14-у къызахым, ешлӀгъум къырыклоштым лъапсэу фашлӀыгъэр зылӀагъэ-кӀыгъэп.

Адыгэ Республикэм ибаскетболистхэр Воронеж ыкӀи Тамбов гъогогъуи 4 ащешлагъэх, зӀу-кӀэгъуи 3-р къахыгъ. Воронеж икомандэ зэнэкъокъум апэрэ чыплӀэр зэрэщылыгъыр къыхадгъэщызэ, ешлӀгъуищыр тикомандэ къызэрихыгъэм фэшл тыфӀэгущлӀ, апэ итхэм ащыщ хъунэу фэтӀлӀ.

Тыгъэгъазэм и 20 — 21-м ыкӀи и 24 — 25-м «Динамо-МГТУ»-р Брянскэрэ Курскэрэ якомандэхэм Мыекъуапэ ащылукӀэшт. Тибаскетболистхэм илъэсыкӀэ шлу-хафтынхэр къытфашлӀнэу ташӀ-гугъы.

ФУТБОЛ. КЫМЭФЭ ЕШІЭГЪУХЭР

ЗӀукӀӀэгъухэм ямэхъанэ къелыхырӀ

Тиреспубликэ истадионэу «Юностым» зыгъэпсэфыгъо мафэхэм щыжыот. Мыекъуапэ футболымкӀэ икымэфэ зӀухыгъэ зэнэкъокъоу щыклорэм хэлэжъэрэ командэхэр узылӀапшӀэу зэдешлӀх. Анахъ лъэшыр шлӀэхуэ къэмынэфӀэштми, зӀукӀӀэгъу пӀпчъ мэхъэнэ хэхыгъэ ил.

Апэрэ купым командий щызэнэкъокъу. Апэ итхэри, ауж къынагъэхэри ешлӀгъухэм теклоныгъэр къащыдахыным фэбанӀх.

«Квант» — «Улап» — 1:4.

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: ПшыкӀэнэ Руслъан — 2, Къыздырмыш БислӀанрэ НэтӀӀо Даутэрэ — «Улап». Виктор Завадин — «Квант».

«Улап» ауж къинэщтыгъэми, дзеу нахыпӀэкӀэ ешлӀэщтыгъэу тлыгӀтэрӀп. Футболистхэм ягуетныгъэ къызэремылӀыхырэм шлуагъэ къафихыгъ.

«Чыгушъхъ» — «Шагъ-дый» — 3:0

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Тхьаркъохъо Казбек, Александр Нартиковыр, Василий Батраковыр.

Гупчэм ащыпхырыкӀи, Тхьаркъохъо Казбек къэлапчъэм метрӀэ 15 фӀэдизкӀэ пӀчыжъэу дзуагъ. Ухъумаглохэр ыпашъхъэ щыгъыгъэхэми, Іэгуаор къафӀэгъууцугъэп,

хъагъэм щычэрэгъугъ. «Чыгушъхъэр» нахъ шгуамбгъоу зэрешлӀэрэм даклоу, къэлапчъэм мымакӀэу даощтыгъ, ифӀэшъуашӀу теклоныгъэр къыдихыгъ.

МГТУ — «Урожай» — 1:1.

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Шэуджэн Дмитрий — МГТУ. Хъабэчыр Рустам — «Урожай».

ЕшлӀгъур рамыгъажъэзэ МГТУ-м иректорэу БлӀэгъожъ ХъазрӀт, университетым икӀӀӀэ-егъаджӀэхэмрэ футболистхэмрэ гушылӀгъу тафэхъугъ. Командэр апэрэ чыплӀэм фэбанӀ. Чемпион хъуным фэшл футболист дӀгъухэр хэтых. «Урожайр» ащ ебгъапшӀэмэ, узэрэщытхъун щыл. Урысыем изэнэкъокъу щешлӀэрэ командэхуэ «Химик», «Черноморец», нэмыкӀ-хэми ахӀт футболистхэр «Урожай-им» шешлӀх, Андрей Ушениныр,

Сергей Мирошниченко, фэшъ-хъафхэри хэгъэгум шашлӀх.

Шэуджэн Дмитрий «Урожайм» икӀӀӀапчъэ Іэгуаор дахуэ дидзагъ. Хъабэчыр Рустам ухъумаглоурыгъӀплӀэхъуи, МГТУ-м икӀӀӀӀпчъӀутӀэу Федор Усковыми Іэгуаор къыфӀемыуытынуэ лъэшӀу къэлапчъэм дзуагъ. ЗӀукӀӀэгъур гъэшлӀгъонэу кӀуагъэ, футболист дӀгъухэр командэхэм зэрӀащешлӀхэрэм фэшл шӀпхъэ лъагэм диштӀэрэ футбол ешлӀгъу къагъэлъэгъуагъ.

«Мыекъуапэ» — «Ошутен» — 3:0.

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Сергей Веркошанский — 2, Анатолий Шевченко.

ЕрмӀлхъаблӀэ икомандэу «Торпедэм» А. Веркошанскэр хӀт, къэлапчъэм мыгъэ Іэгуаор анахыбэрэ дэзыдзагъэмэ ащыщ. «Мыекъуапэм» ешлӀгъу шъхьаІэхэр къыфӀнагъэх, ащ опыи зилӀэ футболистхэр дӀгъоу шешлӀх.

ЧыплӀэу зыдӀэщытхэр

1. «Чыгушъхъ» — 9

2. «Урожай» — 7

3. «Мыекъуапэ» — 6

4. «Шагъдый» — 6
5. МГТУ — 4
6. «Улап» — 3
7. «Квант» — 0
8. «Ошутен» — 0.

Хэта анахъ лъэшыр?

ЯтӀонэрэ купым хӀтхэр зэрэ-зэдешлагъэхэр зэтӀгъапшӀх.

«Спортмастер» — «Звезда» — 1:2, «Факел» — «Лавина» — 0:5, МГТУ-2 — «Газпром» — 3:6, «Нарт» — «Спортмастер-2» — 4:3, «Фышт» — «Джокер» — 3:6, «Зэкъошныгъ-94» — МГГТК — 0:4, «Динамо» — «Радуга» — 5:3.

Купэу «А»-м апэрэ чыплӀэхэр щызылыгъхэр

1. «Джокер» — 7

2. «Лавина» — 6

3. «Звезда» — 6.

Купэу «Б»-р

1. «Кавказ» — 6

2. МГТУ-2 — 6

3. «Газпром» — 5.

ЗичӀэзы ешлӀгъухэр тыгъэгъазэм и 10 — 11-м ялӀэщтых.

Зэхъышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкӀырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ІофхэмкӀэ,
ІӀкӀыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъӀӀ-
кӀэгъухэм адырӀӀэ
зӀпхыныгъэхэмкӀэ
ыкӀи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкӀэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхьаІэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыдӀэщыІэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнӀэр:
52-16-79,
редактор шъхьаІэм
иагӀэр:
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъӀэдӀкӀыжъ зы-
хыырэ секретарыр:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хӀутын ІофхэмкӀэ,
телерадиокъэтын-
хэмкӀэ ыкӀи зӀлы-
ІӀсыкӀэ амалхэмкӀэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплӀэ гъӀоры-
шлӀапл, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиу-
тыхэрэм мышъып-
къагъэу къахафӀ-
хэрэмкӀэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъӀэдӀ-
кӀыжъ ахы. Къа-
тхӀхэрӀмрэ гъэзе-
тым щылажъэхэр-
рӀмрэ яеплъыкӀэ
зӀтемыфӀэн ылъӀ-
кӀышт. Гъэзет-
еджӀэхэм къыт-
фагъэхыыр тхы-
гъэхэр зӀхӀтфы-
хэрӀп ыкӀи къэ-
зытхыгъэхэм
аІӀкӀӀдгъэхъа-
жъыхэрӀп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ІОГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4378

Индексхэр
52161
52162

Зак. 2901

ХӀутыным
узщыкӀӀтхӀнэу щыт
уахӀтэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкӀӀтхӀгъэхэ
уахӀтэр
Сыхъатыр 18.00